

ti 9.9.2008

Kantelu eduskunnan oikeusasiamiehelle kirkkohallituksen kansliapäällikön vastaamattomuudesta

Kantelija: Puheenjohtaja Jouni Luukkainen

Pääkaupunkiseudun ateistit ry, Wallininkuja 2 C 53, 00530 HELSINKI
p. (09) 191 51443, (09) 7534 703; jouni.luukkainen@helsinki.fi

Viranomaisen, jonka menettelyä arvostelen: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen kansliapäällikkö Risto Junttila.

Toimenpide, jota pidän virheellisenä: Pyysin sähköpostitse kaksi kertaa, 19.5.2008 ja 4.6.2008, kansliapäällikkö Junttilaa täsmentämään hänen vastaustaan kirkolliskokouksen kyselytunnilla 9.5.2008, mutta hän ei vastannut minulle. Viestini ovat liitteenä.

Asian kuvaus: Kirkon verkkosivuilla julkaistu kansliapäällikkö Junttilan vastaus suuronnettomuuksista tehtyyn kysymykseen kirkkohallituksen kyselytunnilla kirkolliskokouksessa pe 9.5.2008 sisältää seuraavaa:

”Oma kysymyksensä on sitten tämä toinen näkökulma, jossa kirkon roolin näkyvyys aiheuttaa kysymyksiä. Tsunamionnettomuuden jälkeen valitettavasti jouduttiin tilanteisiin, että kun kirkko näkyi, oli aikamoinen valitusruuhka sekä eduskunnan oikeusasiamiehelle että muille tahoille, joissa arvosteltiin sitä, että miksi kirkko näkyy ja miksi kirkolle oli annettu näin paljon tehtäviä tässä onnettomuudessa. Kaikki nämä valitukset on käsitelty eivätkä mitkään niistä anna aihetta toimenpiteisiin.”

Tiedustelin Junttilalta, mitä kanteluita eduskunnan oikeusasiamiehelle ja oikeuskanslerille asiasta tehtiin. Ilmoitin haluavani saada kanteluiden diaarionumerot osatakseni sitten kysyä asiakirjoja noilta viranomaisilta. Kerroin, että kirkkohallitus voisi omasta puolestaan toimittaa kopiot antamistaan lausunnoista ja selvityksistä (vaikka sähköisesti), ja että minua kiinnostivat myös kaikki kirkkohallituksen mahdollisesti muille viranomaistahoille antamat lausunnot ja selvitykset kirkosta tsunamionnettomuuden yhteydessä esitetystä arvostelusta.

Junttilan maininta valitusruuhkasta kiinnosti minua, sillä, kuten hänelle kerroin, olin itse tuloksetta kannellut kahdesti tästä aiheesta oikeuskanslerille. Tarkemmin sanoen olin kannellut tsunamin löydettyjen ja alustavasti tunnistettujen suomalaisten kuolonuhrien ruumiiden kotiuttamisessa järjestetyistä myös uskonnottomiin vainajiin kohdistuneista uskonnollisista toimituksista. Kanteluni dnro 255/1/05 ekumeenisista muistohetkistä Helsinki-Vantaan lentoasemalla koski nimellisesti vain sisäministeriötä, mutta kanteluni dnro 622/1/05 matkaansaattohartauksista Phuketin lentokentällä koski ulko- ja sisäministeriön ohella evankelis-luterilaista kirkkoa, ja kirkkohallitus oli antanut 18.8.2005 siitä lausunnon.

Kuitenkaan Junttila ei siis suoraan maininnut tätä jälkimmäistä kanteluani, vaikka se oli sangen perusteellinen, enkä toisaalta tiennyt mitään oikeusasiamiehelle tehdyistä kanteluista, vaikka niiden täytyi Junttilan vastauspuheenvuoron perusteella olla paljon merkittävämpiä kuin omat kanteluni. Halusin — ja haluan edelleen — saada tietää, mitä muita kanteluita oli ollut kuin omani. Samoin halusin, ja haluan edelleen, saada tietää kanteluista muille viranomaistahoille.

Junttila ei kuitenkaan vastannut.

Tiedustelin sitten sekä eduskunnan oikeusasiamiehen että oikeuskanslerinviraston kirjaamoista sinne tehdyistä kanteluista. Mutta joko sellaisia kanteluita, muita kuin omani, ei ollut ollut, tai sitten, mikä minua todella huolestuttaa, en ollut osannut tehdä kysymyksiäni oikealla tavalla yksilöiden, jolloin jokin Junttilan tärkeänä pitämä kantelu olisi saattanut jäädä minulta piiloon.

Lähetin sitten Junttilalle uuden tiedustelun. Kerroin, mitä olin saanut selville, ja esitin myös arveluni, että hän oli mahdollisesti sekoittanut nuo kaksi laillisuusvalvojaa keskenään. Mutta odotin hänen

kuitenkin siinä tapauksessa vahvistavan, että hän oli erehtynyt; muutoinhan jäisin epätietoisuuteen kanteluiden oikeasta laidasta, kuten jäinkin. Hänhän ei esimerkiksi ollut kirkkohallituksen jälkimmäisestä kantelustani antaman lausunnon allekirjoittaja, joten erehtyminen olisi ollut vain inhimillistä.

Uudistin myös pyyntöni saada tietää kirkkohallituksen mahdollisesti muille viranomaistahoille antamista lausunnoista ja selvityksistä kirkosta tsunamionnettomuuden yhteydessä esitetystä arvostelusta. Tähän pyyntöni tietysti myös sisältyi ja sisältyy pyyntö saada tietää tuosta arvostelusta siinäkin tapauksessa, vaikka kirkkohallitus ei olisi siihen vastannut; tieto sellaisesta arvostelusta on kaikeksi kuitenkin kantautunut kirkolle virallista tietä, enkä voi ryhtyä sellaisesta arvostelusta itse selvää ottamaan ellen saa riittävän tarkasti yksilöityjä lähdetietoja.

Junttila ei edelleenkään vastannut.

Miksi kuvaamani toiminta on mielestäni virheellistä? Kansliapäällikkö Junttila vastasi hyvin virallisessa tilanteessa, kirkolliskokoukselle, johon valtioneuvosto oli myös nimittänyt edustajansa, ministeri Stefan Wallinin. Hänen olisi tullut olla valmis täsmentämään vastaustaan niiltä osin, jotka koskivat viranomaisten asiakirjoja. Hänen olisi tullut vastata tiedusteluihini myös siinä mahdollisessa tapauksessa, että hän olisi vain joutunut vahvistamaan minun jo tietävän sen, minkä kirkkohallituskin tiesi. Mutta koska hän ei vastannut, jäin epätietoiseksi siitä, millainen se ”valitusruuhka” oli, johon hän kirkolliskokoukselle viittasi. En edes tiedä, kuinka laajasisältöistä sellainen arvostelu oli; kirkon ”näkyminen” arvostelun kohteena on kovin epämääräinen ilmaisu.

Tiedotusvälineissä mahdollisesti esiintyneen arvostelun suhteen en varmaankaan ole oikeutettu vaatimaan kirkkohallitukselta tietoa. Itse lainasin kanteluissani mielipidekirjoituksiani tästä aiheesta sekä eräässä jatkokirjeessä myös erään tässä asiassa arvovaltaisen ja muidenkin puolesta oikeutetusti puhuneen henkilön haastattelua, mutta muusta julkisuudessa esitetystä arvostelusta en niin tiedä.

Kansliapäällikkö Junttila voisi katsoa, että kyseessä on kirkon sisäinen asia. Tähän voi heti sanoa, että niin se ehkä olisikin, jos kirkko purkaisi sidoksensa valtioon tai jos valtio päättäisi muuttua maalliseksi eli tunnustuksettomaksi. Mutta se, että sidos on, merkitsee myös sitä, että saatan tämän (meta)kanteluni oikeusasiamiehelle tehdä.

Itse kantelujeni ja Junttilalle osoittamieni tiedustelujen syy myös on juuri sellainen, että se koskee kirkon toimintaa kirkkoon kuulumattomien suhteen. Jos olisin ollut matkailija ja tsunamin uhri ja ruumiini olisi löydetty ja tunnistettu, minua olisi kohdannut kaksikin kirkollista toimitusta, joita molempia pitäisin hautaamattoman ruumiin pahennusta herättävänä käsittelynä rikoslaissa tuomitun hautarauhan rikkomisen mielessä, mihin arviointiin myös olen oikeutetuini ja asiantuntevin. Kirkko kuitenkin katsoo olevansa sellaiseen tekoon oikeutettu. Mutta katsooko Junttila, että hänen ja siis kirkon ei muulla tavoin tarvitsisikaan olla kanssani tekemisissä?

Jäätyäni kahdesti vaille vastausta en tohtinut kolmatta kertaa Junttilalle kirjoittaa. Ei kai minulta voisi sitä vaatiakaan? Mutta olin sattunut vaihtamaan muutaman sanan erään sittemmin kirkolliskokousedustajaksi paljastuneen kanssa, ja siihen perustuen pyysin vihdoinkin hiljan häntä esittämään pyyntöni Junttilalle, koska Junttila olisi tuskin voinut kieltäytyä täsmennyksestä kirkolliskokousedustajalle. Mutta tuo henkilö ei kokenut asiaa omakseen. Tarvitsen siksi uuden kolmannen tahon välittäjäkseni, joka näin olkoon Junttilankin mainitsema oikeusasiamies.

Toivon oikeusasiamiehen tekävän seuraavaa: Kansliapäällikkö Junttilalle on huomautettava, että hänen on otettava vakavasti hänelle kahdestikin esitetty täsmennyspyyntö hänen virkansa puolesta esittämästään vastauspuheenvuorosta erityisesti, kun tiedustelija selvittää olevansa ihmisoikeusasia.

Dos. Jouni Luukkainen

Liite: Sähköpostiviestini 19.5.2008 ja 4.6.2008 kansliapäällikkö Risto Junttilalle